

Gerardus Johannes (Bob) Schuitemaker werd geboren op 11 januari 1931 in Batavia. Hij was de zoon van Martinus Gerardus Schuitemaker en Antonie Leonie Clementine Bender. Zijn ouders trouwden in december 1929 in Semarang. Toen het gezin in 1937 in Padang woonde werd zijn zusje Clementine Olga Julie geboren. Zijn vader was manager van de olieopslag van Shell in Padang.

De Heer en Mevrouw
M. SCHUITEMAKER - Bender
geven kennis van de geboorte van
hun zoon
GERARDUS JOHANNES.
Batavia _____, 11 Jan. '31.
Carolus-Ziekenhuis
1234

Bob was net 11 jaar toen de oorlog begon. Bij het begin van de Japanse aanval werd de Emmahaven gebombardeerd en Bob maakte zich zorgen over het lot van zijn vader die daar bij de olieopslag werkte.

In een grote advertentie in de avondkrant van 6 april 1942 werden alle mensen met een Nederlandse naam opgeroepen om zich de volgende dag voor een week onder bescherming van het Japanse leger te laten stellen. Op 7 april 1942 nam Bob met zijn familie vluchtig afscheid van hun vader. Zijn vader werd, samen met de andere op het Plein van Rome verzamelde mannen en jongens vanaf 16 jaar naar de Padangse gevangenis, in de volksmond De Boei genoemd, afgemarcheerd.

Bob, zijn moeder en zusje meldden zich bij het Missiecomplex, bestaande uit een diversiteit aan scholen. Deze logeerpartij zou 40 maanden duren. De eerste dagen werden er overal vuurtjes gestookt voor het koken van de maaltijd. Maar al gauw kwam er een gaarkeuken, waar met corveedienst de avondmaaltijd voor het hele kamp werd gekookt. Ook werden door andere corveeërs de toiletten en badkamers schoongemaakt. De jeugd vanaf 10 jaar kreeg ook corvee zoals het stoken van de vuren in de gaarkeuken, het aanvegen van het terrein voor hun school. Maar de jeugd had ook veel vrije tijd voor spelletjes en kattenkwaad, want school gaan was er niet bij wegens het verbod van de Japanse kampcommandant.

De organisatie van een bijeenkomst op BP dag, 22 februari 1943, leidde tot de spontane start van Scouting met de oprichting van een Kabouterkring van ongeveer 50, een welpenhorde van ongeveer 59, een padvindsterstroep van ongeveer 45 en een verkennersstroep van ongeveer 60 leden. De padvindsters kregen de naam KANON (Kan alles nakomen ondanks Nippon) en de padvindsters Lappendas (Leert achter planken padvinderij = en negeert deze akelige situatie). Aan de eisen en ceremonie werd zoveel mogelijk vastgehouden, al was aanpassingsvermogen noodzakelijk. Bob sloot aan bij Scouting.

Alle bewoners van het Missiecomplex werden in oktober 1943 naar de gevangenis van Padang gebracht en van daar in december 1943 naar Kamp Bangkinang. Half 1943 werden de mannen uit de Boei overgebracht naar Bangkinang en gelegerd in een rubberfabriek. In september moesten de 2300 vrouwen en kinderen lopend naar de Boei, wat Bobs volgende

kamp werd. Gelukkig duurde dit maar enkele maanden omdat het barakkenkamp in Bangkinang nog niet gereed was. 2300 personen in een gevangenis voor 600 gevangenen. Deze periode was een hel. Hier ontstond ook de zo gevreesde dysenterie.

Medio december 1943 vertrok de eerste groep van 500 mensen per trein en open vrachtwagens naar Bangkinang. Een barakkenkamp midden in de bossen. Ieder kreeg een plaatsje van 60 cm breed en 2 meter lang. Er was 1 boom in het kamp verder was het zandgrond. Het grote voordeel was dat er dag en nacht stromend water was en er nu individueel gekookt mocht worden. In de vorige kampen had de jeugd nog veel tijd om te spelen. Maar hier in Bangkinang moesten ook de kinderen aan het werk met hout halen in de bossen, deze boomstammen hakten ze weer tot handzaam stookhout. Er kon ook in de Tuin worden gewerkt en 's nachts gingen ze smokkelen. Natuurlijk zijn er ook nare dingen gebeurd, maar dat kwam in andere kampen ook voor.

Ruim twee weken nadat de atoombom op Hiroshima was gevallen, werd het bestuur door de Japanse kampcommandant met een auto opgehaald. Gissingen deden de ronde totdat 's middags het Vrouwen- én Mannenbestuur kwam vertellen dat Japan gecapituleerd had. Er viel een angstaanjagende stilte.

Bob heeft toen in allerijl de Nederlandse driekleur onder de matras van Zuster Mol gehaald en rende hier het kamp mee rond. Toen pas besepte de toegestroomde menigte dat het echt waar was en klonk spontaan het Wilhelmus. De gevangenen mochten naar buiten en ruilde met de inheemse bevolking een zakdoek tegen een kip. Het kampbestuur liet met lakens het woord POW (prisoner of war) op één van de daken vormen en prompt kwam een paar dagen later een vliegtuig pakken kranten droppen en de dagen erna volgden de voedseldroppings aan oranje, rood, wit en blauwe parachutes. Vele jonge meisjes liepen een paar dagen later in een jurkje van parachute stof. Zo liep Bob's zusje in een oranje jurkje. Het kamp kreeg ook bezoek van Lady Mount Batten met in haar gevolg een filmploeg. Bob en zijn familie behoorde tot de laatste groep die uit Bangkinang repatrieerde naar Padang, waar ze uiteindelijk weer in een beschermingskamp terecht kwamen vanwege de opkomst van het extremisme in Padang.

Pas in mei 1947 zetten ze voet aan wal in Nederland. Ze gingen wonen in Den Haag. Bob trouwde met Louise Spuyman (1931, Tanjung Balie) en ze kregen een zoon.

Bij de Indië herdenking in Amstelveen in 2019 hield Bob een toespraak en vertelde zijn verhaal.

Meer informatie

[Algemeen handelsblad voor Nederlandsch-Indië » 21 dec 1929 - Art. 35 | Delpher](#)

[Soerabaijasch handelsblad » 12 jan 1931 - Art. 45 | Delpher](#)

[Haagsche courant » 28 mei 1937 - Art. 223 | Delpher](#)

[Genealogie van SCHUITMAKER \(enterserfgoed.nl\)](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[PADANG \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[PADANG \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Padang \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Padang \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Bangkinang \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

[Toespraken Indië Herdenking Amstelveen \(indieherdenkingamstelveen.nl\)](http://indieherdenkingamstelveen.nl)

[Stichting Herdenking Gevallen en Slachtoffers in Nederlands-Indië - Nieuws \(indieherdenkingamstelveen.nl\)](http://indieherdenkingamstelveen.nl)

Schuitemaker, Bob – Jeugd achter prikkeldraad, Eigen beheer, 1988, pg 12-15

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.